

[Frode Jakobsen.]

hjemmeværnet som helhed stadig er underlagt hærkommandoen, men at dele af hjemmeværnet efter forsvarsministerens nærmere bestemmelse kan henlægges under de to andre værn. Det er for mig et spørgsmål, om det ikke var bedre at give hjemmeværnet nøjagtig det samme forhold til de tre værn. Det ville ikke betyde en spaltning af hjemmeværnet i tre dele, hjemmeværnets ledelse ville stadig forblive som det samlende, og langt mindre ville det naturligvis betyde oprettelsen af et fjerde værn. Måske er forskellen mellem det, den højtærede forsvarsminister foreslår, og den tanke, jeg her er inde på, ikke stor i realiteten, men jeg er tilbøjelig til at tro, at psykologisk vil de tre værns ligestilling også i dette forhold, i forholdet til hjemmeværnet, være en fordel. Men det er et problem, som jeg går ud fra at vi kan se på i et udvalg.

Spørgsmålet om Danmarks beredskab er aktuelt, som det også fremgik af den diskussion, der lige er ført her. Derfor beslutningen om de 18 måneders tjenestetid. Men i dette beredskab er hjemmeværnet en betydelig faktor, som man altfor ofte overser både fra dansk side og fra vore allieredes. Hvis stormagterne ikke gør sig klart, at forskellen mellem et stormagtsberedskab og Danmarks beredskab ikke bare er en gradsforskel, men en artsforskel, så vil de ikke kunne vise retfærdighed overfor Danmark. I Amerika f. eks. har man ikke noget hjemmeværn, og man har ikke brug for noget hjemmeværn; Amerika kan ikke som Danmark slås ud på en nat. Der er to grunde, der gør hjemmeværnet til en så central del af Danmarks beredskab: at Danmark er et lille land, og at Danmark ligger så tæt op ad den farlige linie, der går ned gennem Europa. Hvad er forsvarsopgaven for sådan et lille, udsat land? Vi kan ikke føre nogen lang krig alene. Efter et eller to døgnsløb vil der være sket en af to ting: vi vil enten være bukket under eller — hvad der er grund til at tro med den politik, der føres — vi vil have fået hjælp fra mægtige venner. Den primære opgave for Danmarks forsvar må derfor være at kunne holde stand mod et uventet angreb, et lynangreb, de første 1—2 døgn. Det vil igen sige, at der er fare for, at de, som man først skal til at mobilisere, kan komme for sent, det betyder, at de, der først og fremmest tæller, er dem, der straks er rede med våben i hånd. Hvad har vi da til enhver tid liggende med våben i hånd parat til at yde modstand mod et lynangreb? Ca. 18 000 mand af hær, flåde og flyvevåben tilsammen. Højere

kan vi ikke komme, selvom vi indkalder den hele årgang. Denne situation vil blive betydeligt forbedret, når tjenestetidens forlængelse bliver ført ud i livet, men også først da. Men hvad har vi mere, som man undertiden er tilbøjelig til at glemme? Ca. 42 000 mand hjemmeværn, og disse hjemmeværnsmænd vil være endnu hurtigere på pletten end de indkaldte soldater, simpelthen fordi de er der i forvejen, overalt, i enhver landsby, ved enhver kyststrækning, ved enhver mark, hvor fjendtlige faldskærmsfolk kunne komme dalende ned. Nu skal man naturligvis ikke bilde sig ind, at 42 000 mand hjemmeværn har den samme slagkraft som lige så mange mand regulære tropper med kanoner, flyvevåben o. s. v., men alligevel er det tal, der taler, 18 000 overfor 42 000, tal, der viser, hvilken faktor hjemmeværnet er i dag i Danmarks beredskab.

På samme måde overses tit det økonomiske offer, hjemmeværnet betyder. Vi må desværre stadig argumentere overfor vore allierede for at bevise, at også vi bærer en antagelig del af den store fælles byrde. Det er mit indtryk — måske forholdet nu har ændret sig —, at man ikke fra dansk side har fået det ud af hjemmeværnet i denne forbindelse, som vi har krav på. Det økonomiske offer, som hjemmeværnet betyder, overses let, fordi det ikke kan gøres op i penge som de øvrige poster i budgettet, fordi det er den enkelte privates offer i tid og meget, meget ofte også i penge. Det offer kan ikke gøres op i kroner og øre, men derfor er det lige reelt. Det er mit indtryk, at to ting tit glemmes: at Danmarks beredskab gennem hjemmeværnet er større, end det umiddelbart synes for dem, der tænker i stormagtsbaner, og at Danmarks befolkning gennem hjemmeværnet bærer en større byrde end den, der normalt regnes os til kredit, og vi har efter min mening ikke råd til at glemme noget, hverken når der er tale om kravene til vort beredskab eller i den økonomiske diskussion om byrdernes fordeling. De 18 måneders tjenestetid er nødvendig, men den vil betyde store ulemper. Det ville have været en lykkeligere udvikling, om vi kunne have baseret en endnu større del af vort beredskab på hjemmeværnet. Jeg er enig i, at det ikke kunne lade sig gøre, men med de 18 måneder er vi stadigvæk dem, der ligger nederst. Det bliver forhåbentlig aldrig aktuelt at forlænge vor tjenestetid yderligere, det ville være en national ulykke, men et af midlerne derimod er at styrke den del af vort beredskab, som hedder hjemmeværnet, som ikke betyder, at produktionens hjul går i stå, og